

Bolor-un gerel — Kristályfény — Crystal Splendour. Tanulmányok Kara György professzor 70. születésnapjának tiszteletére. Essays presented in honour of Professor Kara György's 70th birthday, I–II. Ed. by Birtalan Ágnes and Rákos Attila. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Belső-ázsiai Tanszék. Magyar Tudományos Akadémia, Altajisztikai Kutatócsoport. Eötvös Loránd University, Department of Inner Asian Studies. Hungarian Academy of Sciences, Research Group for Altaic Studies. — Budapest, 2005. — 940 p.

György Kara celebrated his 70th birthday in 2005. He is a well-known scholar acting in several fields: Altaic, Chinese, Turkic, Tibetan and Manchu studies. His students, pupils and colleagues presented this volume in his honour. The articles are of different genres and on different levels. Besides the papers of respected scholars we can follow the first steps of beginners. The bulky volume proves how many admirers and friends wanted to express their gratitude to G. Kara. Papers are in English, Russian, German, Tibetan, Chinese, Japanese and most of them in Hungarian with an English summary. Here, we just give the table of contents of the volume to give an idea about the rich material presented in it.

The volume starts with the words of honour by A. Róna-Tas and Sultan Taukej, the ambassador of Mongolia in Budapest [Султан Таукей, Эрхэм эрдэнэ бутегч суу билэгтэн]. Then, the articles are given as follows:

T. Agócs, “A Látomásbeli Önmegszabadító” Szembesülés az Értelemmel — egy beavatásos szöveg a Köztes Lét Könyveihez [“Self-Liberation by Naked Vision” Introduction to Intelligence — an Initiatory Text to “The Tibetan Book of the Dead”]; Á.B. Apatóczy, “...és a

maradék”, [“...and the Remainder”]; É. Apor, A perzsa tazkira és a kontinuitás [The Persian Tazkira and Continuation]; É. Aranyosi, A hit újjászületése [Revival of Believing]; Á. Avar, A mongol népi gyógyászat [Traditional Mongolian Medicine]; P. Balogh, A buddhizmus Mongóliában [Buddhism in Mongolia]; Zs. Barta, Néhány megjegyzés a magyarországi tatárjárás (1241–1242) történetéhez [Some Remarks on the History of the Tartars' Invasion in Hungary]; I. Baski, Vaskapuk (Temir qapıy, Vaskapu, Dömörkapu) [Iron Gates (Temir qapıy, Vaskapu, Dömörkapu)]; D. Bayartu, Additional Material to the Geser Studies (in Chinese); Z. Bereczki, Szentséges Dzsingisz kánnak imája [Prayer of Holy Chingis Khan]; G. Bethlenfalvy, The Life of Dzogchen Master Dga'-rab-rdo-rje in a Mongolian Rnam-thar; V. Brittig, Megjegyzések egy ladaki mintakönyv Gur-gyi mgon-po ábrázolásához [Remarks on Gur-gyi Mgon-po on the Basis of a Sketch Book from Ladak]; K.D. Bürgtöd, About Mongolian Children's Folk Songs (in Japanese); Ж. Цолоо, Монголын хуульзүйн нэгэн дурслагт бичгийн хэдэн нэр томъёо [Technical Terms in a Mongolian Juridical Written Monument]; É. Csáki, Középmongol eredetű jövevényszók a karacsáj-balkárban 2 [Middle-Mongolian Loan Words in Karachay-Balkar]; T. Csornai Kovács, Nomádok négy keréken [Nomads on Four Wheels]; E. Dallos, Nőalakok a tatár varázsmesékben [Female Agents of Tartar Magic Tales]; Á. Debreczeni, A Stengs-ek története a Ka-khol-a-ban [The History of the Stengs-dynasty in the Ka-khol-ma]; A. Egyed, The Meaningless Fill-in Syllables in Tibetan Buddhist Chant; I. Erdélyi, Hősön uhaa — Áldozóhely és temető a Góbi-sivatagban [Hősön uhaa — A Place of Sacrifice and a Graveyard in the Gobi Desert]; И. Эрдэнэсүвд, Монгол хэлний этгээд уг хэллэгийн судлал нь [Principal Problems of the Mongolian Slang and its Further Story]; Gy. Fajcsák, “Bevezetés a Buddhó tanába”: A buddhizmus magyar nyelvé

irodalma és művészeti kapcsolatai a 19–20. század fordulóján [“Introduction to the Thesis of the Buddha”]; Literature of Buddhism and Its Relations to the Fine Arts in Hungary at the Turn of the 19th–20th Centuries]; A. Федотов, О животных белого цвета в тюркском и монгольском эпосе [On the White-Colored Animals in Turkic and Mongolian Epics]; J. Fehér, Neyārtha és nīārtha tanítások a madhyamaka hagyomány alapján [Neyārtha and nīārtha Teachings. Madhyamaka Interpretation Presented by Cangskya Ro-pa’i rdo-rje]; P. Fodor, A magán- és kényszerkölcsön szerepe az oszmán államháztartásban a 16–17. század fordulóján [The Role of Private and Forced Loans in the Ottoman Fiscal Administration at the Turn of the 16–17th Centuries]; D. Ganbold, Kara György köszöntésére [To G. Kara’s Felicitation]; Zs. Gelle, Kunga Rangdöl alászállása a poklok birodalmába [Kunga Rangdöl’s Descent to the Realm of Hells]; I. Gyarmati, A Rák csillagkép elnevezései a török nyelvekben [Names of the Cancer Constellation in the Turkic Languages]; L. Hajnal, Modern Mongol mitologizálás [Modern Mongolian Mythologizing]; I. Hamar, Az Avatamsaka-sūtra szanskrit és tibeti szövegváltozatai [The Sanskrit and Tibetan Versions of the Avatamsaka-sūtra]; M. Hoppál — D. Somfai Kara, Kirgiz sámánszertartás Xinjiangból [A Kyrgyz Shamanic Ritual from Xinjiang]; A. Iván, A középmongol Pañcarakṣā [The Middle-Mongolian Pañcarakṣā]; B. Kakas, A tudat megtisztítása, avagy gyakorlati buddhista irodalom Tibetben [Mental Purification, or Practical Buddhist Literature in Tibet]; A. Kamalov, Sino-Uighurica: Revisiting the Uighur Runic Inscriptions and the Tang Sources; Karmadorje, Bod Rigs spyi skad (in Tibetan) [Strata of the Tibetan Language]; Б. Катую, Унгар Улсын нэрт монголч эрдэмтэн Д. Карагийн монгол аман зохиолын судлалд оруулсан хувь нэмэр [The Famous Mongolist of the Hungarian Republic, G. Kara’s Contribution to the Research of Mongolian Folk Literature]; B. Kelényi, Vajrabhairava “tizenháromas” maṇḍalája [Vajrabhairava Maṇḍala with Thirteen Figures]; G. Kósa, A fényküldött és a sámán. A kínai manicheizmus megítélésének változás a sámánizmussal való kapcsolatának tükrében [The Envoy of Light and the Shamaness. The Change of the Position of Chinese Manichaeism as Reflected in Its Relationship with Shamanism]; A.E. Kovács, Cedenbal leváltása és ami körülötte történt [Fall of Cedenbal and Its Circumstances]; D. Kovács,

Old Turkic Literary Tradition in the “Secret History of the Mongols”. Cultural Continuity and Relations of the Nomads of Inner Asia; I. Kulganek, The English Missionaries in Siberia: Robert Yuille’s Correspondence with O.M. Kovalevskij; P. Kun, Hetvenhét kazak közmondás és szólás [Seventy-seven Kazakh Proverbs and Sayings]; L. Kunkovác, Tibet átfomál [Tibet has Transformed Me]; R. Kuzder, Lhamo, a hagyományos tibeti táncos zenedráma [Lhamo, the Traditional Tibetan Dancing Music-Drama]; V. Lovász, Tibeti szerzetesi fogadalmak, avagy Sdom-pa [Vows of the Tibetan Monks — Sdom-pa]; Zs. Majer, A mongol szerzetesi ruhadarabok és fejfedők terminológiája [The Terminology of Pieces of Garments and Caps Worn by Mongolian Lamas]; Cs. Mészáros, Trópusok vagy jelek? A mongol találósok osztályozásának lehetőségei [Tropes or Signs? Possibilities of Classifying Mongol Riddles]; K. Nagy, Khalkedöntől Khalkedónig: Ortodoxia és monofizitizmus látképe az örmény katolikosz listák tükrében (4–10. század) [From Chalcedon to Chalcedon: A Panorama of the Orthodoxy and Monophysitism in the Mirror of the Two Lists of Catholicos of Armenia]; Z. Nagy, Namó Buddhaya, Namó Dharmaya, Namó Sanghaya! Namó Lenina, Namó Ideologija, Namó Partiya!; B. Obrusánszky, Danjanrawjaa tevékenysége és hagyatéka [Danjanrabjai’s Activities and His Heritage]; I.H. Oka, A magyarországi kun női viselet fejdíszje és ennek néprajzi viselettörténeti háttere [Headwear of the Medieval Cuman Women in Hungary and its Archeological, Historical and Ethnographical Background]; Cs. Oláh, The Japanese Diplomatic Missions to China in Eishō-era as Described in Jinshin Nyūminki. The Nyūminki Sources about the Sino-Japanese Diplomacy and Tally Trade]; B. Péri, Kalmük tisztségviselők a Mughal Birodalom szolgálatában [Kalmük Nobility in the Service of the Mughal Empire]; A. Péter, A bSam-yas kolostor története Sa-skya-pa bSod-nams rgyal-mtshan: A királyok származását megvilágító tükör című műve alapján [The History of bSam-yas according to Sa-skya-pa bSod-nams rgyal-mtschan’s. The Clear Mirror of the Royal Genealogies]; K. Pócze, Sülde; В.И. Рассадин, Об окинских сойотах и их языке; В.И. Рассадин, Д.Д. Дондокова, О проблемах составления сравнительно-исторической грамматики бурятского языка; M. Ruttai, A két szürke története. Ordoszi kézirat alapján [The Tale of the Two Grey Horses. On the Basis of an Ordos Manu-

script]; G. Salát, A zhangjishani leletek és a Zouyanshu [The Zhangjishan Finds and the Zouyanshu]; I. Sántha, “Ideje már a tajgába indulnunk!” [“It is Time to Go to the Taiga”]; A. Sárközi, Őfényessége tanítása — A 8. Dzsebcundmba Kutuktu pástorlevele [Admonishing of His Holiness. An Edifying Letter of the 8th Jebtsundamba Khutuktu]; I. Seres, 18. századi magyar híradások a volgai kalmükökről [18th Century Hungarian Reports about the Volga Kalmüks]; J. Sipos, A szitű indián dalok ázsiai kapcsolatairól [About the Asian Relation of the Sioux Indian Songs]; T. Skrynnikova, Semantic Codes of the Buryat Traditional Culture in the Epos “Alamži Mergen”; Gy. Somlai, Tāranātha egy dóhá-magyarázata [A Doha-Interpretation of Tāranātha]; P. Szalmási, Kárókatona [The Hungarian Word ‘Kárókatona’ (‘cormorant’)]; Zs. Szilágyi, Íaldan szent fája [Saint Tree of Íaldan. Historical Background of a Sacred Place’s Tribute]; R. Takács, Identitás és nyelvek? A modern tibeti irodalom kialakulása és paradoxonai [Identities and Languages: The Development and Paradoxes of Modern Tibetan Literature]; M.M. Tatár, Some Central Asian Ethnonyms among the Mongols; K. Teleki, Mongólia kolostorai az Arany Krónika jegyzéke alapján [Monasteries of Mongolia. A List of the Golden Annals]; E. Tóth, Dzsingisz kán származásának leírása tibeti nyelvű történelmi művekben [Genealogy of Činggis Khan in Tibetan Historiography]; L.B. Töröcsi, Sarki hisztéria — avagy egy hétköznapi kiút létének felismerése [Polar Hysteria or Discovering the Way out of Everyday Life. A Selection of Contemporary Mongolian Poems]; R. Török, A Dayan Degereki hegyisten-séghez szóló tibeti nyelvű áldozati rituálészöveg két változatának összehasonlítása [A Comparison of Two Variant Readings of the Ritual Text of an Offering to the Mountain God Dayan Degereki in Tibetan]; Ф.М. Трофимова, Категория посессивности и ее выражение в монгольских языках; L. Uherkovich, A Citta-mātra iskola bemutatása Dkon-mchog ‘jigs-med dbang-ponál [The Presentation of the Citta-mātra School in the Dkon-mchog ‘jigs-med dbang-po’s Grub-mtha’ mam-par bzhaḡ-pa rin-chen phreng-ba (Precious Garland of Tenets)]; K. Uray-Kóhalmi, Geser/Kesar, der Weltherrscher und Erlöser [Geser/Kesar, the Sovereign of the World and Saviour]; F. Varga, A burját xawçaaxai [The Buriad xawçaaxai]; I. Vásáry, Oldamur és társai [Oldamur and His Namesakes]; Д. Васильев, Неопубликованные наскальные надписи из

Тувы; P. Veres, A magyarok és az obi-ugorok közös *mañce őnelemzése etimológiájának történelmi és mítikus háttere [The Mythological Background to Common Ethnonyms (*mañce) of the Ob-Ugrians and Hungarians]; T. Windhofer, A Fehérlófia Belső-Ázsiában [The Folktale “Son of the White Horse” in Inner Asia]; Gy. Wojtilla, Samyamātrkā II, 91–92. Interpretációs lehetőségek [Samyamātrkā II, 91–92. Possibilities of Interpretation]; M. Yamaji, Kakun — a japán “családi intelmek” [Kakun, the Japanese “Family Precepts”]; Gy. Zentai, Három nepáli bronzszobor a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum gyűjteményéből [Three Nepali Bronze Statues from the Collection of the Hopp Ferenc Museum of Eastern Asiatic Arts]; B. Zsigmond, Kartvél nyelv-e az örmény? [Is the Armenian a Kartvelic Language?].

Alice Sárközi

Повесть о Сагоромо (Сагоромо моногата-ри); Повесть о Такамура (Такамура моногата-ри) / Предисловие, перевод с японского и примечания В.И. Сисаури. — М.: Наталис — Рипол Классик, 2007. — 448 с. (серия «Восточная коллекция»)

Еще несколько лет тому назад казалось, что история классической японской литературы подробно изучена, результаты многолетних исследований отечественных и японских литературоведов обобщены в монографии В.Н. Горегляда «Японская литература VIII–XVI вв.: (Начало и развитие традиции)» (1997), а все наиболее значимые художественные тексты уже переведены на русский язык. Однако выполненные за последнее время переводы посеяли сомнения в том, насколько полно и адекватно наше сегодняшнее понимание особенностей литературного процесса эпохи Хэйан (IX–XI вв.). Среди новых русских изданий классических романов отметим: «Торикаэбая моногата-ри, или Путаница» (пер. М. Торопыгиной, 2003); «Повесть о дупле» (пер. В.И. Сисаури, 2004)¹ и «Повесть о Сагоромо. Повесть о Такамура» (пер. В.И. Сисаури, 2007). Если «Повесть о дупле» относится к раннему этапу развития жанра моногата-ри, то «Путаница» и «Повесть о

¹ Рецензию см.: Письменные памятники Востока. М., 2006, 1(4). С. 282–284.